

Zondag 14 april 2019, 10.00 uur (Palmpasen)

Voorganger: ds. Bert de Wit

Lezing van de Profeten: Jesaja 53:3-7

Lezing van het Evangelie: Lucas 19:28-40

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Afgelopen vrijdag werden op veel basisscholen de koningsspelen gehouden. Dat is een initiatief van onze koning die van spelen houdt. Vandaag zou hij ook in de kerk zijn hart kunnen ophalen, want het lijkt er op dat wij getuige mogen zijn van een koningsspel. Zo beschrijft Lucas de intocht van Jezus in Jeruzalem. Als een spelletje, van Jezus met zijn leerlingen en de mensen op straat. Het woord 'intocht' is trouwens zwaar overdreven. Dit is niet een strak geregisseerde parade, of een idee van een spindoctor tijdens een verkiezingscampagne. Het is geïmproviseerd straattheater, een parodie op een parade. En ik denk dat de mensen niet wisten wat ze er van moesten denken.

Lucas beschrijft de weg van Jezus als een lange reis die in hoofdstuk 9 begint, vanuit Galilea in de richting van Jeruzalem. In hoofdstuk 19 zijn ze er bijna, maar nog niet helemaal. Ze zijn vlakbij de Olijfberg, bij de dorpjes Betfagé en Betanië. Als ze daar doorheen zijn, dan ligt Jeruzalem aan hun voeten.

Aan de ene kant neemt de spanning toe, want wat staat hen daar te wachten? Maar aan de andere kant voelen ze een vrolijke opwindning, als van pelgrims die hun bestemming bijna hebben bereikt.

Ik zie een ondeugende twinkeling in de ogen van Jezus, als hij twee van zijn leerlingen apart neemt en zegt: 'Ga het dorp eens in en zoek een veulen voor mij'. Hij hoeft geen helderziende te zijn om te kunnen voorspellen, dat ze daar een vastgebonden veulen zullen vinden. Want in die tijd stonden er in de dorpen overal veulens vastgebonden, zoals bij ons overal fietsen aan de ketting liggen. Maar Jezus geeft nog een extra aanwijzing: het moet een veulen zijn dat nog door niemand is bereden. En dan geeft hij nog een derde hint: 'Als iemand vraagt waarom jullie het veulen losmaken, dan moeten jullie antwoorden: "De heer heeft het nodig"'. En zo wordt het spel in gang gezet.

Eigenlijk moet je een heleboel dingen weten om dat te zien. Bijvoorbeeld moet je weten, dat misschien een paar dagen eerder op die plaats een militaire intocht heeft plaatsgevonden. Jeruzalem is bomvol mensen in deze week voor Pasen. Misschien wel tien keer zo veel dan normaal. Al die mensen zijn gekomen om het feest te vieren van de uittocht uit Egypte, de bevrijding uit de slavernij. Dat betekent code rood voor de Romeinse bezetters. Jeruzalem is in deze periode een kruisvat, één vonkje is genoeg om de zaak te laten exploderen. Daarom kwam stadhouder Pontius Pilatus met Pasen altijd zelf naar Jeruzalem. Normaal verbleef hij in Caesarea, aan de Middellandse zee. Maar als het spannend werd kwam hij met een zwaar bewapend escorte Jeruzalem binnen marcheren. Soldaten op paarden, met banieren en lansen: dat was geen spelletje. Dat was pure intimidatie: even laten zien wie hier de baas is.

Wat je ook moet weten, is dat er in Israël in die tijd een verhaal ging over een koning die op een ezel reed. Een verhaal over koning Salomo, een zoon van David. 'Salomo' betekent 'vredevorst'. Toen Salomo tot koning gezalfd werd, werd hij op een ezelsveulen gezet. Een teken dat hij een koning van vrede was. Niet zo'n soldatenkoning op een paard.

En dat Jezus een veulen zocht waar nog niemand op gezeten had, dat zou kunnen doen denken aan een verhaal over de verbondsark – de kist met de tien geboden die eigenlijk in het heiligdom hoorde te staan, maar op de één of andere manier naar de Filistijnen was gegaan. Uiteindelijk

mocht koning David de ark weer terughalen naar Jeruzalem. Maar dan moest die worden vervoerd op een nieuwe, niet eerder gebruikte wagen die getrokken werd door twee koeien die nog nooit een juk hadden gedragen.

Het klinkt in onze oren misschien vergezocht, maar als Jezus tegen zijn leerlingen zegt dat ze een veulen moeten halen dat nog door niemand is bereden, dan geeft hij ze iets mee om over na te denken. Hij brengt ze misschien op een idee. En dat idee wordt versterkt door het zinnetje dat ze moeten uitspreken: 'De Heer heeft het nodig'.

'De Heer' – dat was de titel van de keizer van Rome. De keizer was de 'kyrios'. Bovendien is in het Oude Testament 'Heer' de naam van God: 'De HEER is God'. Dus, vlak voordat hij in Jeruzalem aankomt, laat Jezus zichzelf 'de Heer' noemen.

Verder wordt er niets uitgelegd.

Lucas vertelt dat de leerlingen van Jezus precies deden wat hij had gevraagd. Ze gingen op weg, vonden het veulen precies, zoals Jezus had gezegd. De eigenaars vroegen: 'Waarom maken jullie het los?' En zij antwoordden: 'De Heer heeft het nodig'.

Zij horen het zichzelf zeggen: 'De Heer heeft het nodig'. En ineens valt het kwartje. Zij krijgen ook die twinkeling in de ogen. Dit is een goeie! Ze hebben het door...

Ze spelen het spelletje mee. Ze zetten Jezus op dat veulen en ze spreiden hun mantels voor hem uit op de weg. Als een rode loper van oude jassen. Het lijken wel kinderen die soldaatje spelen. De paardenvijgen van de Romeinse cavalerie liggen daar nog. Die bedekken ze met hun mantels. Vergeleken met die parade van Pilatus, stelt dit natuurlijk niets voor. Het is kinderspel. Maar ze trekken wel bekijks.

Als ze op het punt staan om de Olijfberg af te dalen, richting Jeruzalem, beginnen alle leerlingen van Jezus uit volle borst te zingen. Psalm 118: 9 – 'Gezegend zij de grote koning die tot ons komt in 's Heren naam'. En ze zingen de engelenzang van de kerstnacht: 'Vrede in de hemel en eer aan de Allerhoogste!' 'Gloria in excelsis Deo!' – terwijl Jezus daartussen hobbelt op zijn ezeltje.

Ik kan het mij niet anders voorstellen dan dat hij zat te grijnzen.

Hoewel... Even later, schrijft Lucas, 'begon hij te huilen'.

Wij hebben het niet gelezen, maar het staat in vers 41. 'Toen hij Jeruzalem voor zich zag liggen, begon hij te huilen over het lot van de stad.'

Wat is hier gebeurd?

De vrolijke optocht lijkt ineens een begrafenisstoet. Dat krijg je als de grote mensen zich er mee gaan bemoeien. Het waren de Farizeeën die meenden er wat van te moeten zeggen: 'Meester, berisp uw leerlingen!' Dit zijn levensgevaarlijke spelletjes! Kijk eens naar boven: zie je niet de burcht Antonia, waar de Romeinse soldaten legeren? Zie je ze hoe ze naar beneden kijken? Nee, niet kijken! Want dan zien ze dat we hen zien. Dan denken ze misschien dat we aan het relschoppen zijn. En voor je het weet ontstaat er een bloedbad. Wees verstandig, het is oorlog! Dit is geen tijd voor spelletjes.

En ze hadden gelijk. Natuurlijk hadden ze gelijk – die Farizeeën. Jezus geeft hen ook geen óngelijk. Maar hij weigert zijn leerlingen te berispen. 'Want als zij zouden zwijgen', zegt hij, 'dan zouden de stenen het uitschreeuwen'.

De stenen van Jeruzalem: de hoge muren van de stad, de tempel in haar midden. Jezus ziet ineens voor zich hoe het de stad zal vergaan. Geen steen zal op een andere gelaten worden. Jezus huilt om het lot van de stad. De stad zal ten onder gaan, omdat zij vandaag niet heeft gejuicht, omdat zij niet beseft wat tot haar vrede dient.

Zij hebben de militaire parade van Pilatus serieuzer genomen, dan het koningsspel dat Jezus met zijn leerlingen opvoerde.

Het tragische van het verhaal van deze zondag, is dat er nog niets is veranderd in de wereld. Wij laten het juichen nog steeds over aan de kinderen die straks in optocht met hun Palmпасenstokken terugkomen in de kerk. En dan zingen we: 'Dans en zing: hosanna voor de koning'. Maar wie verwacht nu echt heil van zo'n soort koning?

Zo'n type als waar Jesaja over sprak: '...veracht en door de mensen gemeden, een man die het lijden kende en met ziekte vertrouwd was, die zijn gelaat voor mensen verborg, omdat hij veracht was, verguisd en geminacht'.

Welke partij zou zo iemand lijsttrekker maken bij de komende verkiezingen? Wie zou op zo iemand stemmen?

'Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid, als een ooi die stil is bij haar scheerders, deed hij zijn mond niet open.' Zo iemand is als leider toch niet geloofwaardig? Die zou toch niet standhouden in dit tijdperk van Twitter, van nepnieuws en manipulatie met algoritmes en van elkaar overbluffen in plaats van debatteren.

Wat kun je verwachten van zo'n kwetsbare, vredelievende, zachtaardige koning die heel gewoontjes op een ezel rijdt?

De geschiedenis leert dat wij mensen niets verwachten van zo'n koning.

Heel af en toe kun je een lichtpuntje zien, dan komt er iemand aan de macht die werkelijk goede bedoelingen heeft. Meestal gaat daar een gruwelijke wereldoorlog aan vooraf, of jaren van onderdrukking. Dan ontstaat er ruimte voor een Dag Hammerskjöld, of een Nelson Mandela. Maar vaak dooft hun licht weer snel.

Wij hebben het lef niet om het te wagen met een dienstbare, lijdende leider. Eén die niet vraagt, maar geeft. Een leider die de minste wil zijn. Die de carrière van de ander belangrijker vindt dan die van zichzelf. Wij vertrouwen zo iemand gewoon niet. We zijn bang, dat het verkeerd zal aflopen als wij op die tour gaan.

En toch bidden wij, misschien elke dag: 'uw koninkrijk kome'. 'Laat uw koninkrijk komen, o God' – alsof wij daar echt naar verlangen!

En misschien is dat ook wel zo. Maar dan volgen wij in ons leven niet ons verlangen. Dan leven wij niet vanuit ons verlangen. Want als wij dat zouden doen, dan zouden wij wel staan te juichen. Dan zouden we het juichen van ons verlangen niet het zwijgen opleggen.

Want dat is wat wij doen: we leggen onszelf het zwijgen op. Zoals de Farizeeën probeerden de leerlingen van Jezus het zwijgen op te leggen. Wij hebben allemaal ook die Farizeeër in ons. Een mens is niet zo eenduidig.

Als je eerlijk bent dan weet je, dat je niet weet wie je bent. Ben ik die stem van mijn verlangen? Of ben ik die bange stem van mijn verstand? Die stem waar ik mij meestal door laat leiden in mijn dagelijkse leven.

Wie ben ik dan, als ik bid: 'Uw koninkrijk kome'? Welke stem in mij krijgt dan de ruimte?

Het koninkrijk van God zal zeker komen. Maar het komt zoals het gekomen is - zoals Jezus kwam om als koning in Gods naam met hart en ziel en heel zijn leven de wereld te dienen. Het koninkrijk van God komt als dáár om wordt gebeden. Het komt zoals Jezus kwam in Jeruzalem. Hij nam die stad niet in met geweld. Als Jezus niet wordt ontvangen dan komt hij gewoon niet. Niet omdat hij dan boos is, maar omdat hij nederig is en zachtmoedig. Hij komt met liefde, anders niet.

'God is al nederig geworden', zei Augustinus', 'nu wij nog'.

'Geef ons vandaag de moed
het met uw naam te wagen,
uw vrede uit te dragen.
Loof God, want Hij is goed.'

Amen.